

Edice *Sifrej Maharal*

Řekne-li se dnes v Česku jméno Maharal, pokrčí drtivá většina lidí rameny. O něco lépe se nám povede, budeme-li se ptát na rabi Löwa. „Jistě,“ řeknou ti znalejší: „To je ten, kdo z hlíny vytvořil legendárního Golema.“

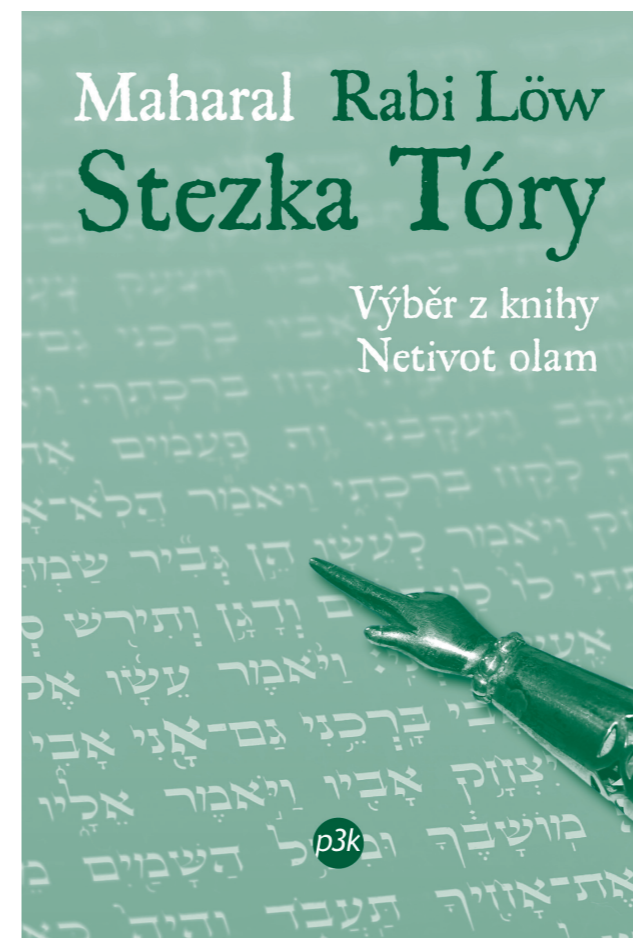
Myšlenky jednoho z klíčových autorů židovské filozofie, učence, který svým dílem ovlivnil jak chasidy, tak sionisty, nejvýznamnějšího rabína, který kdy na našem území působil, a autora desítky vynikajících spisů, jsou dnes u nás prakticky neznámé.

Je pravda, že Maharal stále přitahuje pozornost. Průvodci Prahou vědí, že jeho sedadlo ve Staronové synagoze je dodnes zapovězené jiným a že se na jeho hrob kladou kamínky. Ale kdybychom se ptali na jména jeho knih, asi bychom se odpovědi nedočkali. Stručně řečeno, cílem edice *Sifrej Maharal* (Maharalovy knihy) je představit rabi Löwa jinak než jen jako autora jakéhosi hliněného obra.

Ústředním tématem knihy *Netivot olam* je Maharalovo vnímání etiky lidského konání podložené citáty z Tanachu a Talmudu. Jak napsal rabi Löw v předmluvě své knihy: „Je patrné, že staří učenci kladli lidem na srdce moudrá slova o morálce a mnohá z nich se nacházejí v Talmudu, aby vedla lidi po cestách dobrých a přímých. A zdálo se mi správné tato slova sesbírat a uspořádat. Mým jediným přáním je, aby ten, kdo hledá poučení o morálce, která je v souladu s názory rabínů, našel vše pohromadě, v jedné knize. A nazval jsem tuto knihu *Stežkami světa (Netivot olam)*, na nichž není smrti.“

Překlad *Stežka návratu* obsahuje reprezentativní ukázky ze čtyř „stezek“ a jednu kompletní „stezku“ (*Netiv hatšuva*). Překlad *Stežka Tóry* představuje českému čtenáři stěžejní a nejobtížnější část *Netivot olam*.

Spis *Ner micva (Světlo příkazu)* – se věnuje tématu osmidenního svátku Chanuka. Z Maharalova pohledu nebyly události Makabejského povstání izolovanou epizodou židovských dějin. Jednotlivé, zdánlivě nesouvisející detaily skládá Maharal do celistvého obrazu, v němž ani ta nejmenší maličkost nenarušuje dokonalost řádu. Maharal před námi odkrývá velkolepý scénář, zakotvený již v okamžiku stvoření světa, a při hledání odpovědí na palčivé otázky se

vydává k samotným kořenům judaismu, k tanachickým textům a jejich výkladům, zejména midrašům a talmudickým komentářům.

Opoznámkovaný překlad tohoto vydání Maharalova spisu *Ner micva* uzavírá vrchní zemský rabín K. E. Sidon doslovem, v němž se věnuje významu Maharala a jeho díla. Obsahuje též základní Maharalova životopisná data a bibliografii a slovník vybraných pojmů.

V rámci edice *Sifrej Maharal* již vyšlo:

- *Ner micva* (O svátku Chanuka)
- *Stežka návratu* – výběr z knihy *Netivot olam*
- *Stežka Tóry* – výběr z *Netivot olam* (o etice judaismu)

V edičním plánu jsou překlady:

- výběr z *Derech chajim* (výklad traktátu *Pirkej avot*)
- výběr z *Gvurot hašem* (o východu z Egypta)
- výběr z *Necach Jisrael* (o exilu a zničení Chrámu)
- výběr z *Chidušej agadot* (různé komentáře k Talmudu)
- výběr z *Beer hagola* (obhajoba rabínského judaismu)

Kromě překladů vybraných částí Maharalových knih vyjdou v edici i tematicky uspořádané myšlenky rabi Löwa (k modlitbám, k pasážím Tanachu a k zajímavým otázkám).

V překladech je v některých pasážích nadřazena srozumitelnost českého textu nad doslovným zněním hebrejského originálu, zejména tam, kde Maharal předpokládá znalost širších souvislostí.

S edicí *Sifrej Maharal* mohou i čeští čtenáři objevit hloubku a význam díla rabi Löwa.

Edition *Sifrei Maharal*

Fällt heute der Name Maharal, zucken die meisten mit der Schulter. Etwas besser sieht es aus, wenn man nach Rabbi Löwa fragt. „Klar,“ sagen die Kundigeren: „Das ist der, der aus Lehm den legendären Golem schuf.“

Die Gedanken eines der Schlüsselautoren der jüdischen Philosophie, eines Gelehrten, der mit seinem Werk sowohl Chassiden als auch Zionisten beeinflusste, des bedeutendsten Rabbiners, der in unserem Land wirkte, und Autors dutzender hervorragender Schriften sind heutzutage hierzulande praktisch unbekannt.

Es stimmt, daß Maharal stets Aufmerksamkeit erweckt. Aber wenn man nach Titeln seiner Werke fragen würde, würde man kaum Antworten erhalten. Kurz gesagt: Ziel der Edition *Sifrei Maharal* (*Maharals Bücher*) ist es, Rabbi Löwa anders als nur als Autor irgendeines Lehmriesen vorzustellen.

Die Schrift *Ner Mitzvah* (*Licht des Gebots*) widmet sich dem Thema des achttägigen Chanukka-Festes. Aus Maharals Sicht waren die Ereignisse des Makkabäer-Aufstandes keine isolierte Episode der jüdischen Geschichte. Einzelne, scheinbar unzusammenhängende Details setzt er zu der Gesamtheit eines Bildes zusammen, in dem auch nicht die kleinste Kleinigkeit die Vollkommenheit der Ordnung stört. Maharal enthüllt vor uns ein großartiges, schon im Augenblick

der Erschaffung der Welt verankertes Szenarium, und bei der Suche nach Antworten auf brennende Fragen begibt er sich zu den Quellen des Judaismus, zu tanachischen Texten und ihrer Interpretation.

Zentralthema des Buches *Netivot Olam* ist Maharals Auffassung von der Ethik menschlichen Tuns, belegt mit Zitaten aus Tanach und Talmud. Wie Rabbi Löw im Vorwort seines Buches schrieb:

„Es ist augenscheinlich, daß die alten Weisen den Menschen weise Worte über Moral ans Herz legten und viele davon sich im Talmud finden, um die Menschen auf guten und direkten Wegen zu führen. Mein einziger Wunsch ist, daß derjenige, der Belehrung über die Moral, die im Einklang mit der Meinung der Rabbiner ist, sucht, alles zusammen findet in einem einzigen Buch. Und betitelt habe ich dieses Buch *Auf den Pfaden der Welt* (*Netivot Olam*), auf denen es keinen Tod gibt.“

Die Übersetzung *Stežka návratu* (*Pfad der Rückkehr*) enthält repräsentative Beispiele aus vier „Pfad“ und einen kompletten „Pfad“ (*Netiv Ha-Tschuva*). Die Übersetzung *Stežka Tóry* (*Pfad der Thora*) stellt dem tschechischen Leser den komprimierteren und schwierigsten Teil von *Netivot Olam* vor.

Im Rahmen der Edition *Sifrei Maharal* erschienen bereits:

- *Ner Mitzvah* (Über das Fest Chanukka)
- *Stežka návratu* (*Pfad der Rückkehr*) – Auswahl aus dem Buch *Netivot Olam*
- *Stežka Tóry* (*Pfad der Thora*) – Auswahl aus *Netivot Olam* (über die Ethik des Judaismus)

Geplant sind folgende Übersetzungen:

- Auswahl aus *Derech Ha-Hayyim* (Interpretation des Traktats *Pirke Avot*)
- Auswahl aus *Gevurot Ha-Shem* (über den Auszug aus Ägypten)
- Auswahl aus *Nezach Yisrael* (über das Exil und die Zerstörung des Tempels)
- Auswahl aus *Hiddushei Aggadot* (verschiedene Kommentare zum Talmud)
- Auswahl aus *Be'er Ha-Golah* (Verteidigung des rabbinischen Judaismus)

Neben Übersetzungen ausgewählter Teile von Büchern Maharals erscheinen in der Edition auch thematisch geordnete Gedanken Rabbi Löwas (zu Gebeten, zu Passagen des Tanach und zu interessanten Fragen).

Mit der Edition *Sifrei Maharal* können auch tschechische Leser Tiefe und Bedeutung des Werks Rabbi Löwas entdecken.

Sifrei Maharal series

Nowadays when hearing the name Maharal, most people would shrug their shoulders. The reaction would be a little better if we were to ask about Rabbi Loew. “Sure,” the more knowledgeable amongst them would say: “That’s who formed the legendary Golem out of clay.”

The thoughts of one of the key authors of the Jewish philosophy, the scholar whose work influenced both Hasidic Jews and Zionists, the most prominent Rabbi ever to work in this country and the author of dozens of outstanding treatises, are now virtually unknown here.

It is true that the Maharal still attracts attention. But if we were to ask about the names of his books, we would probably not get an answer. To put it briefly, the aim of the *Sifrei Maharal* (*Maharal Books*) series is to present Rabbi Loew as someone who did more than just create a clay monster.

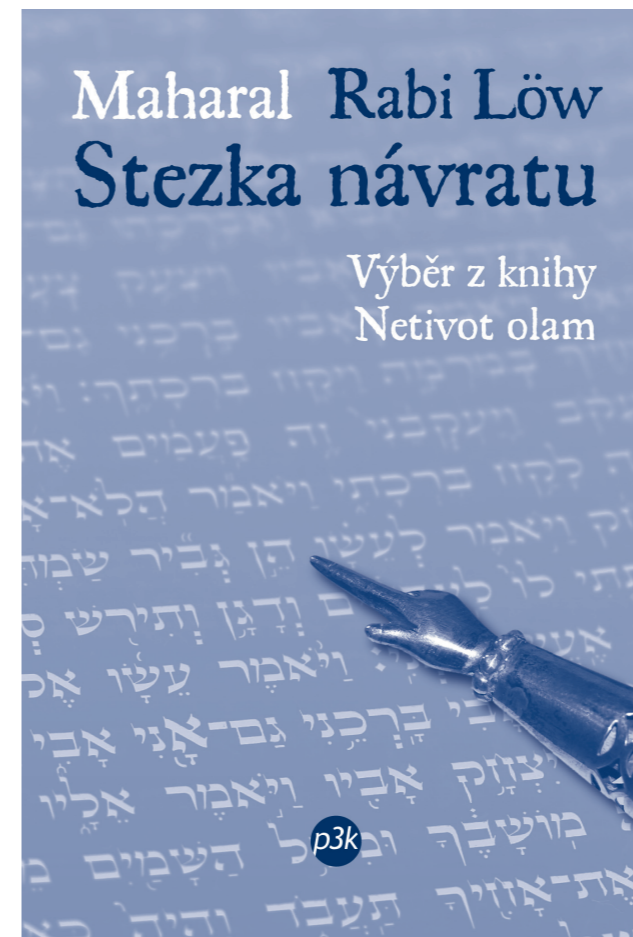
The tract *Ner Mitzvah* (*The Lamp of Commandment*) – is devoted to the eight-day Festival of Chanukah. From the Maharal’s point of view the events of the Maccabees Uprising were not an isolated episode in Jewish history. The Maharal takes individual, apparently unrelated details and puts them together to form a complete picture in which not even the most trifling thing impairs the perfection of the order. Before our eyes the Maharal unveils a magnificent scenario, anchored in the creation of the world, and when seeking answers to the burning questions he reaches out to the very roots of Judaism, to the Tanakhic texts and their interpretations.

The central theme of *Netivot Olam* is the Maharal’s perception of the ethics of human behaviour substantiated by quotations from the Tanakh and the Talmud. As Rabbi Loew wrote in the foreword to his book:

“It is evident that the ancient scholars filled the hearts of men with wise words about morality and many of them are to be found in the Talmud, in order to enable people to follow a good and straight path. And it seemed to me to be the right things to do to collect these words and place them in order. My only wish is that anyone who seeks enlightenment about morality and who is in accord with the opinions of

the Rabbi should find everything gathered together in a single book. And I named this book *The Paths of Life* (*Netivot Olam*), on which there is no death.”

The translation of the *Path of Restitution* contains representative examples of four “Paths” and one complete “Path” (*Netiv ha-Tshuva*). The translation of the Path of the Torah presents the Czech reader with the crucial and most difficult part of *Netivot Olam*.

The following texts have already been published as part of the *Sifrei Maharal* series:

- *Ner Mitzvah* (On the Festival of Chanukah)
- *Path of Restitution* – a selection from the book *Netivot Olam*
- *Path of the Torah* – a selection from *Netivot Olam* (on the ethics of Judaism)

Planned for this series are translations of:

- a selection from *Derech Chaim* (interpretation of the tractate *Pirkei Avot*)
- a selection from *Gevuroth Hashem* (on the departure from Egypt)
- a selection from *Netzach Yisrael* (on exile and the destruction of the Temple)
- a selection from *Chiddushei Aggadot* (various commentaries on the Talmud)
- a selection from *Be'er ha-Golah* (advocacy of the Rabbi’s Judaism)

Besides translations of selected parts of the Maharal’s books the series will also contain a thematic anthology of the thoughts of Rabbi Loew (regarding prayers, passages from the Tanakh, and questions of interest).

With the *Sifrei Maharal* series Czech readers can discover the depth and importance of the works of Rabbi Loew.